

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 14. De consanguinitate & affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

sententia Judicis, ut inducat hoc impedimentum, ut docet Sanchez *d. loco*: ubi late disputat *num. 5.* an hoc quoque impedimentum oriatur ex incestu cum propriis consanguineis: Et negativè resolvit, eò quòd sit pœna, ac proinde restitendum; cum etiam textus, hoc impedimentum statuente, non loquantur expressè de incestu cum consanguineis propriis. Nec obstat, quòd hic incestus sit in segravior, quàm incestus cum consanguinea uxoris: quia non ita offendit matrimonium; quandoquidem ex illo non oriatur affinitas, nec impedimentum usus matrimonii; & incestus non tam sit impedimentum ratione culpæ quàm ratione affinitatis ab ipso orræ: hæc autem solum oritur cum consanguineis. Ita Sanchez *d. loco*.

Denique differentia hæc est inter incestum cum consanguinea uxoris, & cum consanguineo sponsæ de futuro, quòd ille impedimentum præstet perpetuum, impediens tam petitionem debiti, quam matrimonium contrahendum, non tamen contractum dirimens; hic verò sit impedimentum dumtaxat temporale, quoad matrimonium cum alia contrahendum, nempe quamdiu vivit sponsa, nam eà mortuâ potest sponsus ad nuptias transire.

TITULUS XIV.

De Consanguinitate & Affinitate.

§ I.

De Consanguinitate.

1. 2. *Cognatio naturalis quid sit, & quosuplex.*
3. *Agnati & Cognati qui dicantur.*
4. *Cognatorum alii Ascendentes, alii Descendentes, alii Collaterales.*
5. *Inser ascendentes & descendentes prohibita nuptia in infinitum.*
6. *Inter collaterales differentia, inter lra Civile & Canonicum.*
7. *Eaque prohibitio etiam inter servos observet.*

Super est videndum de cognatione carnali seu naturali, quæ inter cætera matrimonii

impedimenta principalem ferè locum tenet, & consistit in consanguinitate, ad quam accedit ea personarum propinquitas, quæ Affinitas dicitur.

1. Cognatio Naturalis seu Consanguinitas est vinculum seu propinquitas sive coheræntia personarum, ex eodem stipite seu sanguine propinquo descendenti, vel quarum una ab altera verè descendit. Unde & Consanguinei dicuntur, quasi uno sanguine juncti.

Addidi, propinquo, ne quis inferat, nos omnes esse invicem cognatos, quia habemus communem parentem Adam: nam hic de propinquo parente agitur, cujus intuitu matrimonium vel permittitur vel interdicitur; *ext. singularis in can. i. xxxv. q. 2.*

2. Cognatio Naturalis generaliter sumpta dividitur in Agnationem & Cognationem specialiter dictam, contracta voce generis in speciem, quæ quia proprio nomine caret, voce generis appellatur: ad eum modum, quo adoptio generaliter sumpta dividitur in arrogationem & adoptionem specialiter dictam, alioqui Cognatio nomen generis est, & Agnatio semper speciei, & alterum civile, alterum naturale nomen est, *l. lura consultus § 1. D. de gradib. & affinitatibus.*

3. Agnati dicuntur, qui ex eodem sanguine per virilem sexum descendunt. § 2. *Instit. de legit. agnat. successione.* Et Agnatio est horum propinquitas.

Cognati verò specialiter dicuntur, qui ex eodem sanguine per matrem seu lineam femineam descendunt, *d. §. 2.* Et horum propinquitas dicitur Cognatio specialiter dicta. Cognatorum & Agnatorum differentiam sustulit Justinianus quoad successiones, *Novel. 118. de heredib. ab intestato venient. §. Nullum verò volumus.*

4. Cognatorum autem generaliter sumptorum alii sunt Ascendentes, ut parentes, qui scilicet nos genuerunt, veluti pater, mater, avus, avia, proavus, proavia, & qui supra hos sunt: alii Descendentes, ut qui ex nobis nascuntur, veluti filius, filia, nepos, neptis, pronepos, proneptis, & qui ultra sunt. Nam licet apud Romanos Ascendentium nomen latius pateat, quàm Parentum, sicut & Liberos nomen angustus, quàm Descendentium, ut constat ex *d. l. lura consultus §. Parentes 7.* ubi parentes usque ad tritavam

tayum proprio vocabulo nominantur; ulterio-
res, qui non habent speciale nomen; Majores;
liberi verò usque ad trinepotem, & qui ultra
sunt, posteriores vocantur: latius tamen hic Pa-
rentum & Liberos vocabulum usurpamus.
Alii denique sunt Collaterales seu transversa-
les, qui scilicet neque nos genuerunt, neque à
nobis geniti sunt, sed eandem nobiscum stirpem
communem habent, veluti frater & soror, atque
ex his descendentes, patruus & avunculus, alii-
que similes.

5. Inter Ascendentes & Descendentes seu pa-
rentes & liberos nuptiæ prohibentur, & quidem
in infinitum, *l. Nuptiæ, junctal. Nihil D. de ritu
nupt. §. Ergo non omnes Inst. De nupt.* Et in hac
nuptiarum prohibitione non est differentia in-
ter jus Canonicum & Civile, neque summus
Pontifex super ea dispensare potest, quia est Ju-
ris naturalis, quod est immutabile.

6. Inter collaterales verò seu transversales pro-
hibentur etiam nuptiæ, non tamen in infinitum;
sed Jure Civili usque ad quartum gradum
exclusivè: Jure verò Canonico veteri utque ad
septimum, *can. 1. can. Nullum, can. Nulli, & alii
xxxv. q. 2. ad c. ut licet aliquando de sexto genera-
tionis gradu propinquitatis generis terminaretur,
ut patet ex can. 1. xxxv. q. 4. permissum que fue-
rit Angelis matrimonium in quarto & quinto
gradu, can. Quadam lex terrena 20. eadem causa.
q. 2. tamen id postmodum sit prohibitum, can.
Contradicimus seq. ibid. At verò Jure Pontificio
novo redacta est hæc prohibitio ad quartum con-
sanguinitatis gradum inclusivè, *e. Non debet 8. h. 2.
nec valet contra hanc prohibitionem consuetu-
do, sed tamquam corruptela reprobatur: Licet
consuetudo personas alioqui legitimas, ad con-
trahendum reddens illegitimas, servanda sit, si
ex eius non observantia nasceretur scandalum,
c. 1. & c. Super ea sup. De cognat. spiritual. Infideles
tamen conjuncti in gradu prohibito à lege Ca-
nonica post baptismum non separantur, c. de in-
fidelibus 4. h. 1. c. Gaudemus inf. de divortio.**

7. Hæc autem prohibitio intra quartum gra-
dum consanguinitatis inclusivè de Jure Cano-
nico, vel etiam intra tertium de Jure Civili, in
servis quoque obtinet, *§. illud Inst. de nuptiis.*
Nam licet cognatio servitute amitti dicatur,
imò servi de Jure Civili, pro nullis aut mortuis
habeantur: id tamen intelligitur quoad jus suc-

cessionis, testamentorum, tutelarum, aliorum-
que similibus. Alioqui natura inspecta dicitur
etiam inter servos cognatio, quæ scilicet in ser-
viture naturaliter contracta est. *Inst. de servit.
cognat. & in nuptiis contrahendis observatur.*
Ideoque matrem suam ex servitute manumis-
sam filius manumissus ducere uxorem non po-
test; uti nec frater sororem, sororisve filiam,
quia in contrahendis matrimoniis naturale jus,
naturalisve pudor inspiciendus est, *h. Adoptiva
14. §. 2. D. de ritu nupt. & Jure naturali omnes
homines sunt æquales: nec potest ratio civilis
tollere ea, quæ sunt juris naturalis.*

§. II.

De gradibus cognationem eorumque
subductione.

1. Linea cognationum triplex.
2. Graduum computatio in linea recta eadem
est utroque Jure.
3. In linea transversali est diversa & ratio dif-
ferentia.
4. 5. Duplex Regula hic spectanda Jure Canonico.
6. Nihilque refert, quales sint media persona.

1. **C**onsanguinitas seu cognatio distinguitur
per lineas, & lineæ per gradus. Linea est or-
dinata series personarum, sanguine junctarum.
Estque triplex, Ascendentium scilicet, Descen-
dentium, & hæc utraque recta, ac Collateralium,
quæ etiam transversa vocatur. In qualibet au-
tem plures sunt gradus, tamquam in scala qua-
dam: dicitur enim gradus cognationum à simi-
litudine scalarum, locorumque proclivium, quos
ita ingredimur, ut à proximo in proximum, id
est, in eum, qui quasi ex eo nascitur, transeamus,
l. ult. §. gradus 10. D. de gradibus & affinit.

Quod ut facilius intelligatur, concipiendæ
sunt personæ, tamquam puncta quædam, gra-
dus verò, tamquam lineæ inter ejusmodi pun-
cta seu personas ductæ, ita ut, quot sunt lineæ,
tot constituentur gradus. V. G. concipiatur
pater & filius veluti duo puncta, & inter eos
concipiatur una lineæ, & rursus alia inter filium
& nepotem, eodem modo consideratos, & sic
deinceps progrediendo. Hinc gradus, sicut &
lineæ; alii sunt superioris ordinis seu ascenden-
tium, alii inferioris seu descendentium, alii
denique collateralis ordinis seu collatera-
lium,

lium, l. 1. *D. de gradibus & affinit.*

2. Quantum ad subductionem & numerationem graduum attingit, in linea recta seu inter ascendentes & descendentes nulla est differentia inter Jus Civile & Canonicum: nam quot hic sunt personæ, totidem sunt gradus, una dempta. Ideoque pater & filius sunt in primo gradu; filius & avus in secundo; filius & proavus in tertio; & sic deinceps. Vel hoc modo descendendo, filius & filia sunt in primo gradu; nepos & neptis in secundo; pronepos & proneptis in tertio, & sic deinceps. Ascendendo verò, in primo gradu sunt pater & mater; in secundo gradu avus & avia; in tertio proavus & proavia; in quarto abavus & abavia; & sic deinceps, l. 1. §. 10. *D. eod.* Ratio est, quia cum pater & filius omnium ordinum, superioris, inquam, inferioris & collateralis primum gradum constituunt, necessum est, ut quacumque velis quis progrediatur, ulterius transeat, & sic ad secundum gradum.

3. At verò in linea transversali magna est differentia inter jus Civile & Canonicum. Primo quidem, quia jure Civili nullus est primus gradus in transversalibus, l. 1. §. 10. *D. eod.* Jure Canonico etiam in iis datur primus gradus. Secundo, jure civili in transversalibus tot sunt gradus, quot generationes; ideoque frater & soror eo jure secundum gradum constituunt, d. l. 1. §. 10. §. 9. *eod.* quia interveniunt duæ generationes, nempe fratris & sororis: nam ascendendo à fratre ad communem patrem, habes unam generationem: rursus descendendo ab eodem communi patre ad sororem, habes secundam generationem, nempe sororis, ac proinde secundum gradum.

Et ita quidem jure civili numerantur gradus, propter successionem hæreditariam, *can. Ad sedem xxxv. quæst. 5.* in qua patris vel matris persona prior numeratur, exclusis fratribus & sororibus defuncti, d. l. 10. §. 9. Nisi quod hodie fratres & sorores simul & una cum parentibus succedant, ex Justiniani Constitutione, *Novel. 118. De hæreditibus ab intestato venient.* Et ideo cum jus Civile non habeat specialem rationem graduum in ordine ad matrimonium, permittit illud inter patruos & consobrinos id est, duorum fratrum vel duarum sororum liberos, §. *Duorum. Institut. de nuptiis*: quod damnat jus Canonicum, quo frater & soror

constituunt primum gradum, & eorum filii secundum.

4. Nam in iis, qui æqualiter à communi stipite distant, jure Canonico obtinet hæc Regula, ut quot gradu distant à communi stipite, eodem dist. ut inter se, *d. can. Ad sedem, can. Parentela xxxv. quæst. 5.* ac proinde duo fratres sunt in primo gradu, quia eo gradu distant à proximo communi stipite, nempe patre. Duorum vero fratrum vel duarum sororum filii sunt in secundo gradu, quia eodem conjunguntur in communi stipite, qui est avus. Ratio hujus Regule est, quia cum tota & adæquata conjunctionis horum ratio sit unio cum stipite communi, merito computatio graduum penes distantiam ab illo desumitur, nec magis vel minus possunt inter se distare, quam ab illo distant.

5. In iis, qui inæqualiter à communi stipite, obtinet hæc Regula, ut, quot gradu remotior distat à communi stipite, eodem inter se disteat, *c. ubi hoc tit.* quia remotior proximiorum ad se trahit, favore matrimonii. Deinde si computatio fieret penes distantiam propinquioris, non possent gradus commode distinguui: nam ubi alter esset in primo gradu cum stipite, alter vero in tertio vel quarto, conjungeretur inter se in primo gradu, instat fratrum, cum tamen implicet conjunctiores esse inter se quam cum stipite, à quo sumitur adæquata ratio propinquitatis eorum inter se. Itaque jure Pontificio patruus vel avunculus tuus tibi secundo gradu est conjunctus, quia cum sis remotior à communi stipite, nempe avo tuo, quippe ab eo distans duobus gradibus, cum interim patruus vel avunculus tuus ab eodem distet uno tantum, sequitur, juxta præcedentem regulam, quod à patruo vel avunculo tuo distes duobus gradibus, & e contra. Nam Jus Canonicum semper duos, de quorum conjunctione matrimoniali quaeritur, in uno eodemque gradu constituit, à fratribus & sororibus incipiendo, ibidemque primum gradum constituendo; secundum verò in fratrum & sororum filijs, & ita deinceps descendendo.

6. In hac autem graduum supputatione nihil refert, an mediæ personæ sint in rerum natura an sint naturales & legitimæ simul, an verò naturales tantum, l. *Et nihil interest* 54. *D. de ritu nupt.*

in nupt. an sint ingenuæ vel servæ, vel libertæ. d.
1. *Adoptivus* 1. 4. D. eod. quia hic jus naturale
sanguinis spectatur.

§. III.

DE affinitate.

1. *Quid sit Affinitas, qui affines, & unde dicti.*
2. *Oritur affinitas secundum Canones etiam ex illicito coitu.*
3. *Gradius affinitatis computantur exemplo graduum consanguinitatis.*
4. *Prohibitio matrimonii propter affinitatem quousque extendatur.*
5. *De triplici genere affinitatis.*

1. Affinitas est vinculum, resultans ex unione duorum in unam carnem, per carnalem copulam. Quamvis enim affines ex vi vocis dicantur, qui confines agros possident, translatione tamen Affines sunt viri & uxoris cognati, dicti ab eo, quod duæ cognationes inter se diversæ per nuptias copuleantur, & altera ad alterius cognationis finem accedat, l. *Non facile* h. §. 3. D. *de gradib. & affinit.* (ubi affinium nomina hæc numerantur & explicantur, socer, socrus, gener, natus, noverca, vitricus, privignus, privigna, levir, glos.) non quod cognati viri & uxoris inter se affines sunt, & jungi matrimonio prohibeantur, id enim falsum est, sed quod cognati viri fiant affines uxori, & contra, cognati uxoris fiant affines viro, ut explicatur in *can. Porro* xxxv. q. 5. Ad cæteros vero affinitas non porrigitur, e. *Quod super h. t.* Ideoque consanguinei uxoris rectè matrimonium contrahunt cum consanguineis viri, cessantibus aliis impedimentis: Veluti pater & filius cum matre & filia: Item duo fratres cum duabus sororibus, & sic de cæteris consanguineis diversarum cognationum. At verò vir ipse cum cognatis mulieris, vel ipsa mulier cum cognatis viri sui matrimonio jungi non potest, d. c. *Quod super. & similibus.*

2. Et licet hæc affinitas Jure Civili tantum ex nuptiis oriatur, l. 4. §. 3. D. *de gradib. & affinit.* Jure tamen Canonico etiam ex illicito nascitur concubitu, c. 6. & 10. *sup. de eo qui cognovit consang.* quia cum maritus & uxor sint una caro, d. *can. Porro*, & similiter qui commiscetur

meretrici, unum corpus cum illa efficiatur, *can. in eo xxxi. q. 4.* fit, ut utroque casu hæc unitas & per consequens affinitas, contingat & proveiat, tam scilicet ex illicito concubitu, quam ex licito. Atque hinc fit, quod, si nulla adhuc carnalia copula inter maritum & uxorem intercesserit, nulla quoque affinitas ex tali matrimonio propriè oriatur, sed tantummodò impedimentum publicæ honestatis, c. *Si quis uxorem cum seq. xxv. q. 2.*

3. Tamen autem affinitatis per se & propriè gradus nulli sunt, d. l. 4. §. 5. D. *de gradib.* quia gradus ratione cognationis naturalis, quæ hic non est, dicuntur: tamen, quatenus affinitas in cognatione naturali fundatur, ad illius imitationem etiam gradus habere dicitur, & ad instar graduum consanguinitatis numerantur: Nam quot quisque consanguinitatis gradu attingit maritum, eodem gradu affinitatis attingit ejus uxorem, & è contra, d. *can. Porro*: Et quemadmodum consanguineorum alii sunt parentum & liberorum, ita & affinium alii sunt parentum & liberorum loco, inter quos, sicut inter consanguineos ascendentes & descendentes nuptiæ prohibentur in infinitum: Alii etiam ex transverso conjuncti sunt; inter quos olim, sicut & inter consanguineos collaterales nuptiæ prohibebantur, ad septimum usque gradum, c. *Nullam in utroque & similibus. xxxv. q. 3.* 4. Verum hodie, exemplo consanguinitatis, redactum est hoc impedimentum matrimonii, ex affinitate confurgens, ad quartum gradum inclusivè, c. *Non debet* 8. *vers. Prohibitio h. t.* Quamvis Conc. Trid. *Sess. 24. cap. 4. de reformat. matrim.* idem impedimentum, quatenus propter affinitatem ex fornicatione contractum inducitur, & matrimonium postea contractum dirimit, ad eos tantum, qui in primo & in secundo gradu conjunguntur, restrinxerit, statuendo ulterius, ut in ulterioribus gradibus hujusmodi affinitas matrimonium postea initum non dirimat.

Quod verò dicitur matrimonium dirimi per affinitatem præcedentem, intra quartum gradum (ed quod, cum per mutuum corporum conjunctionem vir & mulier una caro fiant, meritò alter ab alterius consanguineis, æquè ut à propriis, usque ad eum gradum abstinere debeat, c. 1. *vers. aquè enim h. t.*) intelligendum est de affinitate primi generis, non

Hbb

secundi,

secundi, tertii, vel ulterioris, *d. c. & c. Non debet h.* & ubi Glos copiose explicat, quid sit primum, secundum & tertium genus affinitatis. Exemplo res clara fiet. V. G. Uxor fratris mei est mihi meisque consanguineis affinis in primo genere affinitatis: Mortuo vero fratre meo, si illa alteri nubat, hic secundus ejus maritus erit mihi meisque consanguineis affinis in secundo genere affinitatis: Et rursus, mortuâ uxore fratris mei, si hic secundus ejus maritus aliam uxorem duxerit, illa me ceterosque consanguineos meos continget in tertio affinitatis genere: Nam copula addita copulæ efficit hæc diversa genera affinitatis. Jure itaque veteri inter affines cuiuscumque generis prohibita erant nuptiæ, *can. 1. & seq. xxxv. q. 1. & similibus.* Verum postmodum in *d. c. Non debet* hoc impedimentum reductum est ad primum genus affinitatis. Vide Glos. *ibid.*

§. IV.

De Justitia publicæ honestatis.

1. *Quid sit impedimentum iustitia publicæ honestatis.*
2. *Vade oriatur & quousque extendatur jure Decretalium.*
3. *Concilii Tridentini Decretum de hoc impedimento.*

Iustitia publicæ honestatis, cujus à nobis etiam ante facta fuit mentio, affinitatem quandam habet cum affinitate, de qua jam egimus, & præstat impedimentum quoddam contrahendis matrimoniis. Est enim Justitia publicæ honestatis propinquitas quædam ex sponsalibus aut matrimonio orta: Nam sicut ex carnali copula, sive elicta, sive illicita, oritur quædam affinitas inter virum & consanguineos uxoris, & è contrâ, ita ex sponsalibus & matrimonio rato non consummato, aut etiam illicito & invalido, oritur inter sponsam & consanguineos sponsi, & è diverso, inchoata quædam affinitas, *l. 8. D. de gradib. & affinit.* quam communiter appellant Justitiam publicæ honestatis seu Publicam honestatem, *c. unico de sponsalib. in 6.* eò quòd publica honestas dicitur & exigit, ut sponsus à cognatis sponsæ suæ, & contra sponsa à consanguineis sponsi sui abstineat, *cap. 3. 4. & 8. sup. de sponsalibus.*

2. Oritur autem hoc impedimentum ex sponsalibus, certis quidem & puris, mox atque contracta suot: Ex conditionalibus vero post conditionis demum eventum, *d. c. unico.* Et quidem jure Decretalium nascebatur non solum ex sponsalibus legitime contractis, sed etiam ex contractis perperam & invalidè, ob causam consanguinitatis, affinitatis, religionis, vel aliam similem, dummodo non essent nulla ex defectu consensus, *d. c. unico.* Eodem jure Decretalium hoc impedimentum quarto gradu circumscriptum erat, *d. cap. Non debet.*

3. Cæterum ex Concilii Tridentini Decreto, *Sess. 24. cap. de reformat. matrim.* non oritur ex sponsalibus, quacumque ratione invalidis & nullis, sed ex validis tantum; & quidem quoad sponsalia de futuro, non ultra primum gradum, & sic per dictum Concilium correctum fuit jus antiquum quoad sponsalia de futuro. Alioquin sponsalia de præfenti, quavis illicita sint & invalida ob aliquod impedimentum, modò non sint nulla ex defectu consensus, inducunt hoc impedimentum usque ad quartum gradum, prout colligitur *d. c. unico.* quia illa non continentur in restrictione per Concilium facta ad primum gradum, sed remanserunt in terminis Juri communis, ut declaravit Pius V. *Constitut. in resp. ad Romanum,* quam refert Piafec. *2. p. cap. 4. art. 4. n. 21.* Nascitur enim hoc impedimentum post Concilium Tridentinum ex matrimonio clandestino seu nulliter contracto ob non servatam formam Concilii, prout declaravit Congregatio Cardd.

TITULUS XV.

De frigidis & maleficiatis
& impotentia coeundi.

1. *Vir aut mulier quando impotens ad coitum censatur.*
2. *Impotentia perpetua & immedicabili impedit matrimonium.*

3. *Sciunt*